

Nr 39.

Ankom till riksdagens kansli den 5 mars 1943 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om nya lönebestämmelser för chefsbefattningarna vid de affärsdrivande verken m. m. (4:e avd.)

I en inom andra kammaren väckt motion, nr 95, har herr *G. De Geer* hemställt, att riksdagen måtte ingå med skrivelse till regeringen och begära utredning dels om nya lönebestämmelser för chefsbefattningarna i de affärsdrivande verken, dels om möjligheterna att överföra vissa av dessa verk till bolagsform.

Då av motionären påyrkas övervägande av affärsverkens och särskilt då kommunikationsverkens omvandling till företag i bolagsform må erinras om tidigare även från målsmän för enskild företagarverksamhet påvisade svårigheter för en tillämpning av det privata affärslivets organisationsformer å förevarande område. *Utskottet.*

I fråga om de statliga affärsverkens organisation och förvaltning måste beaktas, att dessa verk äro utövare av viktiga förvaltningstekniska och näringspolitiska samhällsfunktioner. Vanskligheterna vid en avvägning mellan å ena sidan de rent företagsekonomiska synpunkterna och å andra sidan dessa mera allmänna intressen ha tydligt kommit till uttryck i samband med de omfattande utredningar, som på sin tid utfördes dels av statsbaneekonomikommisionen beträffande statens järnvägar dels ock av socialiseringsnämnden beträffande statsbanorna och statens domänverk.

Statens post-, telegraf- och telefonväsen liksom ock statens järnvägar äro i hela samhällslivet alltför djupt ingripande företag för att statsmakterna — lika litet i vårt land som i det stora flertalet andra länder — skola kunna avstå från en ganska ingående kontroll över dem. Dessa verks ställning i stats- och samhällslivet har särskilt tydligt framträtt under nuvarande beredskapsläge. Även produktionen och distributionen av den elektriska kraften har krävt allt starkare kontroll och ingrepp från statsmakternas sida i samma mån som kraftförsörjningens nationella betydelse växt.

Vad särskilt angår riksdagens inflytande på hithörande områden vägar utskottet hävda den uppfattningen, att exempelvis de initiativ, som inom och från riksdagen före kriget togos för att påskynda elektrifieringen av de svenska statsbanorna och desslikes för en intensifiering av de statliga kraftverksbyggnaderna, av utvecklingen bekräftats hava varit gagneliga.

Beträffande den i motionen särskilt berörda frågan om lönerna för affärsverkens chefsbefattningar må erinras, att stor hänsyn till dessa befattningars

särställning tagits vid tidigare löneregleringar. Löneförmånerna ha avvägrats efter förmånligare grunder än vid andra statliga verk. Att mycket högre, för att ej säga synnerligen högt uppdrivna förmåner pläga bjudas på vissa chefsposter inom det privata affärlivet, kan ej utskottet finna vara för staten fördömligt.

Sammanfattningsvis vill utskottet framhålla, att de synpunkter, som av motionären framförts beträffande såväl förvaltningsformerna för affärsverken i allmänhet som särskilt också lönevillkoren för dessa verks chefer, redan tidigare varit föremål för omfattande utredningar och ingående omprövning. Då utskottet överhuvud ej kan finna någon framställning från riksdagen i förevarande avseenden för närvarande vara påkallad, får utskottet hemställa,

att motionen II:95 ej må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 5 mars 1943.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson, Torsten Ström, Bernhard Nilsson, Sven Larsson, Andrén, Heiding, Magnusson, Bäcklund, friherre de Geer och Åqvist*; samt

från andra kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Törnkvist, Skoglund* i Doverstorp, *Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Andersson* i Prästbol, *Ward, Persson* i Falla, *Isacsson, Lindholm, Pettersson* i Dahl och *Barnekow*.
